

kozott, viszont a lakk, faktisz, szappan, vagy bakelit főzésnél a reprodukálhatóság sokkal nehezebben érhető el. Még inkább ismeri a reprodukálhatóság nehézségeit és az ítéletének kisebb valószínűségi értékét a biológus, vagy a biokémikus, akinél a megfigyelt individuum (kísérleti állat vagy sejt) mérete még nagyobb és száma még kisebb. A molekula növeléssel a szerves kémikus a kolloid dimenziók birodalmába jut és itt már számolnia kell a mért állapotjelzők és megfigyelt eredmények valamely középérték körüli ingadozásával, ezért helyes és biztos ítéletek alkotásához sokkal nagyobb számú megfigyelésre van szüksége, mint a mikromolekulákkal dolgozó kémikusnak. Éppen a kaucsuk elaszticitása a legalkalmasabb példa annak a kihangsúlyozására, hogy az óriás molekulák fizikai sajátosságai nem annyira a kémiai összetételtől, mint inkább a makromolekula nagyságától és alakjától függenek és minthogy éppen ez a két jellemző az, mely valamely középérték körül ingadozik, mutattunk rá a kaucsuk szintézis esetében a véletlennek és a statisztikai ingadozásnak jelentőségére.

IRODALOM.

- 1) Csürös Zoltán: Magyar Kémikusok Lapja 1. évf. 2. sz.
- 2) G. Tamann: Der Glaszustand.
- 3) W. Kuhn, Angew. Chem. 49 (1936) 858., és R. Howink, Z. Physik. Chem. (A) 183 (1938) 209.
- 4) K. H. Meyer és C. Ferri Helv. chim. Acta 18, (1935) 570.
- 5) Him'y, Dissertation Göttingen 1835.
- 6) Williams, Proc. Roy. Soc. London, 1860, 616.
- 7) Caventou, Liebigs Ann. Chem. 127 (1863) 93.
- 8) J. Kondakoff J. prakt. Chem 62 (1900) 172.
- 9) —⁸) Összefogl. R. Howink: Chemie und Technologie der Kunststoffe (1939) 437. o.
- 9) Harries: Untersuchungen über die natürlichen und künstlichen Kautschukarten (1919).
- 10) J. Baer svájci szabadalma, 127, 540 (1926).
- 11) Löwig és Weidmann Poggendorffs Ann. (1840) 49, 188
- 12) H. W. Carothers, Industr. Eng. Chem. 26. (1934) 30.
- 13) J. A. Nieuwland J. Amer. chem. Soc. 53. (1931) 4203.

elfogy, vagy talán, számunkra egyelőre érthetetlen okokból, máról-holnapra váratlan bomlásra és átalakulásra mehet keresztül. Minden okunk meg van tehát arra, hogy addig, amíg fővárosunk talajából a mostani öserejű-összetételű természetes melegvíz, a mostani pazar bőségben fakad, annak minden cseppjét jól használjuk fel.

Már pedig az a benyomásunk, hogy itt is, ott is — a Lágymányoson is, a Városligetben is — vannak melegforrások, amelyek még kihasználatlanok. A Városligetben, némelyek állítása szerint, sokkal több melegvíz-érre bukkantak, mint amennyit a Gellérthegy körül feltártak.

Talán fokozatosan megvalósítható volna az, hogy ahol a főváros területén melegvíz felbukkan, ott különféle Természetes melegedőket építsünk, amelyeket propaganda-ízzel talán Budapesti Thermák-nak lehetne majd elnevezni. Például a rendőri melegedők nehezen fejlődő ügye menuvire a szívén fekszik szociális intézményeinknek, éppen úgy, mint a karitatív egyesületeknek! És mekkora megtakarítást jelentene, ha ezeket a melegedőszobákat legalább ott, ahol ez gyakorlati megfontolások alapján okszerűen és kevés költséggel megoldható, oda építenék, ahol fűtésükről nem kellene külön költségen gondoskodni.

Említettem egy korábbi cikkemben, hogy Budapest városképe kétségkívül nagyon bensőséges, olyan féle, mint Salzburgé, vagy Pozsonyé. Úgy érzem, hogy ezt a bensőségességet Európa mostani társadalmi szempontból is igazságosabb berendezkedésének derengő hajnalán, jobban meg kell tölteni szociális tartalommal. Ezt a magasrendű célt is igen jól szolgálnák és hangosan hirdetnék ezek az izléses és Budapest fürdőváros jellegét is kidomborító, az idegen előtt itt is, ott is felbukkanó természetes melegedők.

A Budapesti Thermák talán világviszonylatban is vonzó és mondhatni egyedülálló specialitásai volnának az új szociális tartalommal töltkező, fiatal metropolisnak, Budapest-fürdővárosnak.

A budapesti thermák.

VITÉZ IFJ. BÁNÓ LEHEL.

Fővárosunk természetes melegvizét tudvalevően a Duna vize és az azt környező hegyek dolomitja adja. Víz van bőségesen, nem kell attól félni, hogy a Duna egyhamar kiszárad, de hogy a dolomitból mennyi van, mily fajta vegyi átalakulásokon megy át folytonosan és meddig tart el. arra nézve csak a geológia meglehetősen bizonytalan tudománya nyújthat némi támogatást.

Tout est vague! — ezt lehetne a geológiai tudomány mottójául írni, amikor még ma sem tudja megmondani, hogy tűzből vagy vízből való-e a föld kezdeti formációja és amikor a szervetlen anyagokban végbemenő vegyi bomlás még mindig inkább esoda a szemében, mint törvényszerű életfolyamat. Talán ez a bizonytalan tapogatózás az oka annak, — ha szabad szubjektív vallomást tennem —, hogy a természet világában sokkal jobban érdekelnék az állatok és a növények, mint az ásványok.

Annyi bizonyos, hogy a világalakítás folytonos nemesak a politikában, amelynek konyhája boszorkánykonyha, hanem a természetben is, amelynek konyhája mesteri műhely. Az utóbbiból nagyszerű törvényszerűséggel irányítódik a nagy gépezet munkája, ha e törvényszerűségeket nem is látja még tisztán a geológia tudománya. A politika leválasztja a szigetországot a kontinensről; a természet hatalmasabb és következetesebb munkát végez: folyton kibébi a területét és lassan egészen el is süllyeszti, mert a víz közetbomlasztó munkája egy percig sem szünetel.

De ha ez így van, ha a vízben minden közet átalakul és oldódik és különösen alakul és oldódik a szén-savas mész, ami a dolomit fő alkotó része, akkor nyilvánvaló, hogy a mi dunai dolomitkészletünk is lassan